

Valstybinė kalba

Nepastebime klydę

Dažnai net neįtariame, kad žodžius, pasakymus vartojame netaisyklingai. Mat kalbos klaidos labai įsisenėjusios, o kalbantieji, rašantieji vartoti taip įpratę, kad nenumano, kad klysta.

Štai pluoštas kalbos klaidų pavyzdžių su netinkamu prielinksnio ant vartojimu. Veiksmo objektui reikšti su veiksmažodžiais klaidos: keisti, mainyti (ant ko), pvz.: Paprašė pakeisti batus *ant mažesnių* (= **į mažesnius; mažesniais**). Vaikas apsikeitė naujesnį pašto ženkliuką *ant senesnio* (= **į senesnį**). Išmainė vištą *ant katino* (= **į katina**); daikto matmenims ar dydžių santykiui žymėti, pvz.: Kambario matmenys *2 ant 3 metrų* (= **du iš trijų metrų; du ir trys metrai**). Kraujospūdis *80 ant 120* (= **80 ir 120; 80 su 120**). Žemėlapiu mastelis *1 ant 1000* (= **1 su 1000**). Vaistų imkite vieną šaukštelį *ant pusės stiklinės* (= **pusei stiklinės, į pusę stiklinės**) vandens; daikto požymiui, nesusijusiam su vieta, reikšti, pvz.: Batai *ant aukštų kulnų* (= **aukštais kulnais; aukštakulniai batai**), vietai reikšti, kai žymimas ne paviršius, o nurodoma kryptis į vidų arba buvimas viduje, pvz.: Nuvažiavo *ant stoties* (= **į stotį**), bet pavėlavo *ant autobuso* (= **į autobusą**). *Ant turgaus* (= **Turguje**) pilna atvykėlių. Ką kalbėjo *ant susirinkimo* (= **susirinkime**)?; laikui reikšti, pvz.: Susitiksime *ant rytojaus* (= **rytoj; rytojaus dieną**). *Ant dienų* (= **Šiomis dienomis; Greitai; Netrukus**) pasirodys naujas žurnalo numeris. Vaistus liepė gerti du kartus *ant dienos* (= **per dieną; dienoje**). Išvažiuoju *ant visados* (= **visai; visam laikui**). Iš pradžių pykosi, bet *ant galo* (= **galų gale; pagaliau**) susitaikė; veiksmo ar būsenos pobūdžiui reikšti, pvz.: Dirba *ant dviejų etatų* (= **dviem etatais; turi du etatus; eina dvejas pareigas**). Jis jau *ant pensijos* (= **pensininkas; išėjęs į pensiją**). Pirkau televizorių *ant išsimokėjimo* (= **išsimokėtinai**). *Esu ant biuletenio* (= **Turiu biuletenį, nedarbingumo lapelį**) ir *sėdžiu ant dietos* (= **laikausi dietos**). Jau porą metų ji gyvena *ant buto* (*ant kambario*) (= **kambarį nuomoja butą**); paskirčiai, siekimui, veiksmo tikslui reikšti, pvz.: Pasilik pinigų *ant maisto* (= **maistui**). Įsidėk pinigų *ant kelionės* (= **kelionei, į kelionę, kelionėn**). Ar užteks duonos *ant šešių žmonių* (= **šešiams žmonėms**)? Pakvietėme svečią *ant pietų* (= **pietų; pietauti**). Mokosi *ant inžinieriaus* (= **inžinieriumi; inžinieriaus specialybės**).

Parengė vyriausioji kalbos tvarkytoja Birutė Kajutytė.

Rengiant publikaciją naudotasi Valstybinės lietuvių kalbos komisijos konsultacijų banku, Kalbos klaidų sąrašu, „Kanceliarinės kalbos patarimais“.